

JAARVERSLAG 2016

Muziekkamer
Assen

“Ook al is muziek een universele taal, zij wordt met velerlei accenten gesproken.”

George Bernhard Shaw (1856 – 1950)

INHOUD

Samenvatting	1
Bestuurlijk verslag	3
Financieel verslag.....	8
Verslag programmering.....	10
Muziekkamer Junior	12
Programmering seizoen 2017-2018	14

Samenvatting

Stichting Muziekkamer Assen kijkt met voldoening terug op het jaar 2016: de Muziekkamer verzorgde acht kamerconcerten en een viertal jeugdactiviteiten, die zich in grote belangstelling konden verheugen en van hoog artistiek niveau waren.

Een zeer succesvol optreden dat ons 'avontuurlijke' programmeringsprofiel alle eer aandeed, was het concert *'All that we love...'* door het Osiris Trio en zangeres Gerrie de Vries; in ademloze stilte luisterde het publiek toe. Van de buitencategorie was verder het concert door de Bulgaarse pianiste Marietta Petkova en violist Vesko Eschkenazy, eerste concertmeester van het Concertgebouworkest. En bij de sublieme familievoorstelling 'Enkele reis Mars' door rietkwintet Calefax, vulden de talloze aanwezige kinderen - met hun ouders - De Schalm tot de nok toe.

In 2016 is het bestuur voortgegaan wegen te zoeken om jongeren met klassieke muziek in aanraking te brengen en - op termijn - met hen en hun ouders een verbreding en verjonging van ons publiek te bewerkstelligen. Het spreekt voor zich, dat we bij dat alles ons "oudere", zo vertrouwde publiek niet vergeten en dat we onze doelstelling - het brengen van kamermuziek van topkwaliteit - trouw blijven. We zijn blij te constateren dat de het aantal bezoekers, zeker afgezet tegen landelijke cijfers, onverminderd goed blijft.

In 2016 vond er een wisseling van de wacht plaats binnen het bestuur: na liefst 18 jaar trouwe dienst trad Jan Foppo de Jong Posthumus terug en droeg hij de voorzittershamer over aan Jan de Lange. Tot ons genoegen versterkte Wim Näring verder het bestuur per 1 januari 2016.

Een andere persoon van wie we helaas afscheid namen, is musicoloog Ankie Mulder, die sinds mensenheugenis inleidingen verzorgde bij de 'moeilijkere' concerten. Deze inleidingen werden zeer gewaardeerd en hebben ertoe bijgedragen dat ons publiek bepaald geen genoegen neemt met alleen het standaardrepertoire, maar vraagt naar een afwisseling met uitdagende programma's; een vraag die naadloos aansluit op onze programmeringsfilosofie.

Het educatieve aspect vullen we nu anders in, bijvoorbeeld door musici zelf toelichtingen te laten geven, zoals componist Klaas de Vries deed bij genoemd concert door het Osiris trio.

Financieel is het in de hoek van de podiumkunsten 'roeien met de riemen die je hebt', een landelijk verschijnsel waaraan de Muziekkamer zich helaas niet kan onttrekken. Overheidsbijdragen en sponsoring door bedrijven en particulieren staan alom onder druk, zoals ook wij voelen. In dit speelveld is het, ondanks verhoudingsgewijs zeer gunstige eigen inkomsten, voor de Muziekkamer een voortdurende balanceeract om quitte te spelen. Na een negatief resultaat in 2015, konden we 2016 door prudent beleid positief afsluiten, maar genoemde ontwikkelingen stemmen tot zorg en tot nadenken over de langere termijn. Een ding is wel duidelijk: we zullen geen concessies aan de originaliteit en de kwaliteit van onze programmering doen!

De samenwerking met Theater De Nieuwe Kolk (artistiek, administratief) en Podium Zuidhaege (artistiek, logistiek) stemt tot tevredenheid. Mede door de jeugdactiviteiten intensiveren onze banden met scholen en diverse culturele instellingen in Assen zoals ICO, het Culturele Hart, Kunst & Klassiek aan de Vaart. Dit zal het algehele culturele klimaat in Assen ten goede komen.

Het bestuur gaat met onverminderd enthousiasme door en laat zich komend jaar inspireren door het inzicht van filosoof Friedrich Nietzsche (1844-1900):

“Zonder muziek zou het leven een vergissing zijn.”

Wij bedanken tenslotte onze sponsors en ons trouwe publiek, wier bijdragen en belangstelling onmisbaar zijn voor het succes en het voortbestaan van de Muziekkamer.

Bestuurlijk verslag

Samenstelling Bestuur

De samenstelling van het bestuur veranderde in 2016 doordat de heer H.J.F. (Jan Foppo) de Jong Posthumus zijn voorzitterschap per 1 januari 2016 - na 18 jaar in functie te zijn geweest - neerlegde. Het Bestuur van de Muziekkamer Assen is hem heel dankbaar voor het zeer vele werk dat hij gedurende achttien jaren voor de Muziekkamer Assen, met betrokkenheid en grote inzet, verrichtte en heeft op gepaste wijze afscheid van hem genomen, zowel in bestuurlijke kring bij een van de bestuursleden aan huis, alsook tijdens het februariconcert 2016 in De Schalm.

De functie van voorzitter is per 1 januari 2016 overgenomen door de heer J.C. (Jan) de Lange. Hij is u allen wel bekend, doordat hij al sinds 2003 programmeur voor de Muziekkamer Assen is, een functie die hij overigens blijft uitoefenen naast zijn nieuwe taak. De taak van programmeur deelt hij met mevrouw M.C. (Monique) Verheugt, die zich daarnaast toelegt op de uitvoering en verdere ontwikkeling van jeugd beleid.

Ook per 1 januari 2016 is de heer W.J.F.H. (Wim) Näring als algemeen bestuurslid aangetreden. Hij legt zich in het bijzonder toe op representatie, overleg met externe instanties en assistentie van het secretariaat op het terrein van ICT.

Het Bestuur van de Stichting Muziekkamer Assen bestaat in 2016 uit de volgende leden:

- Jan de Lange - voorzitter en programmeur
- Hans van Eeden - penningmeester
- Dick Mensink - secretaris
- Monique Verheugt - programmeur
- Wim Näring - algemeen bestuurslid

Algemeen

In 2016 vergaderde het bestuur zeven maal: op 12 januari, 2 maart, 10 mei, 12 juli, 1 september, 2 en 22 november, telkens afwisselend bij een van de bestuursleden aan huis. Daarbuiten had regelmatig onderling overleg plaats, vaak per e-mail.

Het bestuur kijkt voor wat betreft 2016 tevreden terug op een geslaagd concertseizoen.

De gesprekstof van de bestuursvergaderingen werd in 2016 voor een belangrijk deel bepaald door voorbereiding en evaluatie van geprogrammeerde concerten, samenstelling en beoordeling van komende seizoenprogramma's, wijzigingen binnen het bestuur, opnieuw geformuleerde taakstellingen, de ontwikkeling van de financiële positie en de aanpassingen daarop (vragen rondom begroting en entreprijzen), opnieuw het parkeerbeleid van de gemeente Assen rond onze concerten, het onderhouden van de sponsorportefeuille en - in toenemende mate - door acties in verband met verder te ontwikkelen jeugd beleid en daaruit voortvloeiende activiteiten.

Programmering

Het beleid van ons programmeren was, is en blijft: (kamer-)muziek brengen op topniveau, van oud tot nieuw, van geliefde klassiekers tot uitdagende vernieuwingen. Het bestuur meent voor 2016 daarin zeker geslaagd te zijn. Voor komende seizoenen gaan we op deze weg voort.

Zie “Verslag programmering” op bladzijde 10 voor een verslag van de acht concerten die wij organiseerden in 2016.

Muziekkamer Junior

Bij het 25-jarig bestaan van de Muziekkamer in 2014 besloot het bestuur tot een meer coherente aanpak, om schoolgaande jongeren nader kennis te laten maken met klassieke muziek en te betrekken bij concerten. Gemeente Assen en Stichting Albino hebben voor fondsen gezorgd om dit te realiseren. Dit heeft geleid tot een driesporenbeleid, waarvan de traditionele ‘Sterren van Morgen’-concerten, de masterclasses aan getalenteerde plaatselijke musici en voorts de educatieve projecten met scholen de drie pijlers zijn. Hierbij schakelen we de ensembles in, die in de kamermuziekserie optreden; de rol van de Muziekkamer is er ook uitdrukkelijk een van verbindingen leggen tussen de diverse culturele instellingen in de stad, BO/VO-docenten en (docenten van) Kunstencentra.

Verheugend is de belangstelling voor deze specifiek op jongeren toegesneden activiteiten, zoals het project van het Stolz Quartet met leerlingen van de Emmaschool, de Osiris Masterclass met deelname van diverse getalenteerde ensembles uit de regio, de familievoorstelling “Enkele reis Mars!” door rietkwintet Calefax en optredens van jonge musici in het kader van Kunst en Klassiek aan de Vaart. Deze activiteiten tonen qua belangstelling aan, dat we jongeren beslist weten te bereiken. Het Calefax-concert speelde voor een uitverkochte Schalm, waarbij de 75 (!) aanwezige kinderen op kussens voor in de zaal plaats namen, om het tekort aan stoelen op te heffen. Ruim honderd jongeren bereikten we met deze activiteiten. Voor de enthousiaste verslagen van deze evenementen verwijzen we graag naar “Muziekkamer Junior” op bladzijde 12.

Financiën

Het jaar 2016 kon worden afgesloten met een batig saldo van € 1.614, tegenover een negatief resultaat in 2015 (- € 1.033). Het resultaat over 2016 stemt uiteraard tot tevredenheid, maar wel met de kanttekening dat beide saldi binnen de marge van onzekerheid van onze bedrijfsvoering vallen. Gemiddeld over een aantal jaren vallen de fluctuaties *tot nu toe* min of meer tegen elkaar weg. Zie voor de financiële gegevens over 2016 het “Financieel Verslag” op bladzijde 8.

De financiën vormen een voortdurend punt van zorg: het lange termijnperspectief is niet onverdeeld rooskleurig. Overheidsbijdragen en sponsoring door bedrijven en particulieren staan onder druk, zoals de hele sector en ook wij voelen. Podia en gezelschappen vallen om. In dit speelveld kan het, ondanks verhoudingsgewijs gunstige eigen inkomsten van de Muziekkamer, op termijn lastig worden op de been te blijven. Ook wij voelen de sponsor-/donateurportefeuille langzaam krimpen en zijn afhankelijk van de continuïteit van overheidsbijdragen. De toekomst is uiteraard in nevelen gehuld, maar voor het bestuur stemmen genoemde observaties tot nadenken over de langere termijn. Diverse activiteiten en samenwerkingsverbanden die u hieronder aantreft, kunt u in dit licht zien: expertise *en* kosten samen delen, om maximaal resultaat tegen gunstige prijs te behalen. En: concessies doen aan de kwaliteit van de programmering, is het laatste waaraan we denken!

Bezoekers

Het totaal aantal bezoekers aan de acht concerten van dit jaar bedroeg 1014. Dit betekent een gemiddelde per concert van 127, vrijwel onveranderd ten opzichte van 2015. Verheugend was het grote aantal jongeren (ruim 100) dat we mochten verwelkomen (zie boven).

Het familieconcert van het rietkwintet Calefax 'Enkele reis Mars!' was met in totaal 190 bezoekers de best bezochte voorstelling, met op een goede tweede plaats het sublieme duo Eschkenazy-Petkova (141 bezoekers).

Entreprijzen 2016-2017

Het bestuur streeft er bij voortdoring naar de financiële drempel voor oud en jong zo laag mogelijk te houden. De jeugd tot en met 18 jaar had ook in 2016 gratis entree. De abonnementsprijzen werden voor het seizoen 2016-2017 aangepast, mede omdat er minder concerten (acht) werden aangeboden dan in 2015 (negen). De prijs van een abonnement werd vastgesteld op € 140, de prijs van een losse kaart op € 22,50 respectievelijk € 12,50 voor het jeugdconcert. Daarnaast werd een “combinatie-abonnement” aangeboden, waarin ook een concert van De Nieuwe Kolk was opgenomen voor de prijs van € 162,50.

Samenwerking met andere organisaties

Er bestaan nauwe samenwerkingsverbanden met diverse culturele instellingen in stad en land: deze betreffen veelal organisatorische en soms inhoudelijke samenwerking. Expertise bundelen en kosten beperken zijn hierbij belangrijke drijfveren.

- Programmatisch contact met andere podia verloopt vooral via het LOK (Landelijk Overleg Kamermuziek), een informele groep van een 15-tal podia (o.a. Wageningen, Assen, Groningen, Den Haag, Rotterdam, Amsterdam, Dalfsen, Deventer, Tilburg, Nijmegen).
- Via de Stichting Kunst en Cultuur Drenthe participeert de Muziekkamer Assen in het provinciale Oktobermaand-Kindermaandinitiatief.
- Het contact met Kunst en Klassiek aan de Vaart kreeg dit jaar gestalte door sponsoring van drie optredens van een veelbelovend gitaarduo langs de kunstroute en bij het avondconcert aan de Kop van de Vaart.
- Er zijn nauwe banden met de Stichting Podium Zuidhaege. Op 6 december 2016 vond een intensief overleg plaats tussen directeur en administrateur van Podium Zuidhaege en de voorzitter en de penningmeester van de Muziekkamer. Het was een nuttig gesprek over enkele kwesties die speelden en leidde tot groter begrip over en weer.
- De voorzitter van het ICO, dat zich sinds 1 januari 2015 afficheert als advies- en projectorganisatie op het gebied van cultuureducatie (scholen) en kunstbeoefening in de vrije tijd (amateurkunst), heeft contact gezocht met de Muziekkamer. De voorlopige conclusie is dat samenwerking op het gebied van jongereneducatie (Muziekkamer Junior) zeker tot de mogelijkheden behoort, maar vooreerst om nader onderzoek vraagt.
- De banden met Theater De Nieuwe Kolk (o.a. gebruik reserveringssysteem) zijn goed. Het opnemen van elkaars concertserie in beider jaarprogramma's heeft een groter bereik onder het publiek in Assen en wijde omgeving met zich gebracht.
- In november 2016 werd de Muziekkamer uitgenodigd door het Drents Museum voor een brainstormavond naar aanleiding van de expositie “The American Dream”, die het Drents Museum en die Kunsthalle Emden vanaf november 2017 samen presenteren. Doel was te onderzoeken of en hoe andere culturele organisaties aan dit thema konden aanhaken. Mogelijke samenwerking met andere instellingen of inpassing van een programmaonderdeel uit onze concertserie (het slotconcert) wordt nader onderzocht.

- Geheel nieuw is de samenwerking met het Grachtenfestival, Amsterdam: De Stichting Grachtenfestival zocht in juli 2016 contact met de Muziekkamer over mogelijke samenwerking. Deze stichting organiseert, naast het aan ieder bekende Prinsengrachtconcert, jaarlijks het prestigieuze nationale Grachtenfestival Conservatorium Concours. Aan dit concours mag per conservatorium slechts één topensemble deelnemen en de competitie ervoor is navenant groot. Vanaf theaterseizoen 2017-2018 wordt aan de twee winnende ensembles een tournee aangeboden langs een aantal geselecteerde podia in Nederland. De Muziekkamer Assen is gevraagd hieraan mee te werken. Het bestuur beschouwt de uitnodiging als een erkenning van de goede naam van ons podium in den lande en is hierop van harte ingegaan. De twee eerstkomende winnende ensembles - per definitie jonge professionals van topniveau - staan in ons jaarprogramma 2017-2018 op 28 januari geprogrammeerd.

Locaties

Alle concerten van de Muziekkamer Assen werden in 2016 gegeven in concertzaal De Schalm, Podium Zuidhaege te Assen.

De Rabozaal van Theater De Nieuwe Kolk kwam ditmaal niet aan bod wegens het later in het seizoen programmeren van het Sterren van Morgenconcert. Onmiskenbaar oefent deze locatie aantrekkingskracht uit. Desondanks blijft het bestuur hechten aan de knusse intimiteit van het vertrouwde thuispodium in theater De Schalm, met zijn goede akoestiek, idem zichtlijnen en technische faciliteiten.

Educatie

Meer dan twintig jaar heeft musicoloog Ankie Mulder per concertseizoen een tweetal inleidingen voor de Muziekkamer verzorgd, die stevast goed bezocht werden. Helaas heeft zij besloten daar een punt achter te zetten met ingang van seizoen 2016-2017. We zijn Ankie bijzonder dankbaar voor de toewijding, de grote inzet en het enthousiasme en niet in de laatste plaats de gedegen muziekkennis en voorbereiding, die zij bij al haar inleidingen etaleerde. Haar focus op de 'moeilijkere' concerten sloot precies aan op ons programmeringsprofiel en heeft voor talloze toehoorders de oren geopend voor verrassende composities en nieuwe klankwerelden. Dat de trouwe bezoekers van onze concerten onze wijze van programmeren waarden, bleek uit de vele reacties die wij ontvingen.

Het educatieve aspect vullen we nu anders in, bij voorbeeld door musici zelf toelichtingen te laten geven. Afgelopen seizoen kende zo'n voorbeeld (inleiding door componist Klaas de Vries) en ook aanstaand seizoen zal er - op verschillende manieren - meer interactie met de musici zijn.

Publiciteit

Op alle mogelijke manieren zoeken wij de publiciteit:

- Als te doen gebruikelijk, werd tijdens de concerten in maart en april 2016 het nieuwe seizoenprogramma aan de bezoekers aangeboden. Een tweede, brede mailing volgde in mei/juni na het gereedkomen van de seizoenbrochure. Een aanzienlijk aantal liefhebbers (71) tekenden in op een abonnement voor het nieuwe seizoen 2016-2017.
- Ons visitekaartje, de seizoenbrochure, kwam in mei uit. Deze brochures worden gedistribueerd naar informatiepunten, zoals Podium Zuidhaege, VVV-Assen, Theater De Nieuwe Kolk, naar bibliotheken in de regio en naar talrijke verdere (winkel-)adressen in de stad.
- In de week voorafgaande aan het concert gaat een 'flashbericht' met uitgebreide informatie per email uit naar belangstellenden.

- Ter aankondiging van elk concert wordt een persbericht uitgegeven. RTV-Drenthe en Radio/TV Noord nemen de concerten op in hun agenda, evenals de regionale pers.
- Affiches gaan naar bibliotheken in de provincie via de Bibliobussen van Biblionet Drenthe. In Assen worden op markante plaatsen affiches opgehangen.
- Onze website (www.muzekkamer.nl) geeft naast de seizoenprogrammering steeds weer actuele informatie over het komende concert.
- Ook de eigen Facebookpagina wordt actief ingezet bij werving voor onze concerten; de doelgroep daarbij is vooral een jeugdiger generatie.
- De designzuil, met daarop de namen van de sponsors die een bepaald normbedrag aan ons overmaken, is tijdens ieder concert in de concertzaal opgesteld.
- Nieuw is dat de activiteiten van De Muziekkamer Assen - naast de gebruikelijke kanalen - nu ook ruim aandacht krijgen via "Uitloper", de uitvouwbare flyer, die maandelijks wordt uitgegeven door Het Culturele Hart en die op tal van plekken in de stad verkrijgbaar is.

Financieel verslag

Zoals bekend, is het publiek voor klassieke muziek begrensd. In Assen zijn we er trots op dat we - zelfs met of misschien juist door de keuze voor een avontuurlijk programmeringsprofiel - een succesvolle serie in stand houden. Deze benadering herbergt zekere risico's (die vele andere podia niet aandurven), maar geeft ook unieke artistieke mogelijkheden, zoals ons inmiddels 27-jarige bestaan bewijst. Scherpreeker is uiteraard de jaarlijkse exploitatierekening. Deze vindt u onderaan dit hoofdstuk.

Wat begroting betreft, wordt voorafgaand aan ieder seizoen een inschatting gemaakt van de kosten die gemaakt zullen worden. Daarvan worden de bijdragen afgetrokken die worden verwacht van de gemeente Assen, het Fonds Podiumkunsten, sponsors en donateurs. Wat resteert, moet worden gedekt uit de verkoop van abonnementen en losse kaarten. Om de prijs daarvan te kunnen bepalen, wordt een inschatting gemaakt van de hoeveelheid abonneementhouders en het aantal los verkochte kaartjes. Daarbij weegt zwaar mee dat we onze concerten betaalbaar willen houden. We proberen onze toegangsprijzen zo laag mogelijk te houden.

Tot ons genoegen laat de exploitatierekening 2016 een positief saldo zien van € 1.614,- (tegenover een nadelig saldo van € 1.033,- in 2015). Afgezien van een algemene notie van 'prudent beleid', is voor deze fluctuaties geen specifieke oorzaak aan te wijzen; zij vallen binnen de normale risico's van onze bedrijfsvoering en zijn als regulier aan te merken. Wel proberen wij, door samenwerking te zoeken met andere culturele organisaties, de kosten te delen (zie Bestuurlijk verslag).

De subsidies van de gemeente Assen en het Fonds Podiumkunsten (FPK) zijn onmisbaar om tegen een betaalbare prijs klassieke concerten van niveau aan te bieden. Gelukkig hebben de gemeente en het FPK ook voor 2017 hun steun aan ons podium toegezegd. Een gebaar dat wij zeer waarderen. Die waardering gaat ook uit naar onze sponsors en donateurs die enthousiast een financiële of materiële bijdrage leveren.

Naast de reguliere subsidies mochten wij in 2016 een eenmalige subsidie van € 1.000 van de Stichting Albino ontvangen voor onze jongerenactiviteiten. Deze is in een 'voorziening jeugd' bij het bedrag gevoegd, dat wij reeds eerder van deze stichting en de gemeente Assen ten behoeve van deze doelgroep ontvingen. In 2016 zijn uit het jeugdfonds de vier activiteiten, die u onder Muziekkamer Junior terugvindt (Calefax slechts ten dele), betaald. In het fonds zat aan het eind van het jaar nog ruim € 5.000,-.

De inkomsten uit de verkoop van losse kaarten en abonnementen bedroegen € 14.500,- voor acht concerten (2015: € 15.500 voor negen concerten). Voor het seizoen 2016-2017 werden 71 abonnementen verkocht, een aantal dat vrijwel gelijk is aan dat voor 2015-2016. Het aantal betalende bezoekers in 2016 bedroeg 797. De actuele bezetting van de zaal ligt hoger dan dit getal. Jongeren tot 18 jaar hebben gratis toegang en blijven daardoor buiten bovengenoemd cijfer; verder worden incidenteel vrijkaarten uitgereikt en zijn uiteraard de bestuursleden van de Muziekkamer bij de concerten aanwezig. In totaal trokken de acht concerten van de Muziekkamer Assen 1.014 bezoekers, 127 per concert, een vrijwel onveranderd gemiddelde ten opzichte van 2015.

In vergelijking met vele andere podia heeft de Muziekkamer zeer goed gevulde zalen: dit blijkt telkens weer bij bezoeken aan bevriende podia, maar ook uit de reacties van de musici die veelal aangenaam verrast zijn door de hoge opkomst.

Overzicht van contribuanten in 2016

- AlbertsKleve, bureau voor grafisch ontwerp BNO, Assen
- Alex Aalders bloemist, Assen
- Drukkerij Van Gorcum, Assen
- FPK, Fonds voor Podiumkunsten
- Gemeente Assen
- Shell Vrijwilligersfonds
- Stichting Albino
- Tijdhof, Daverschot & De Jong Posthumus, notarissen te Assen
- UNP, accountants adviseurs te Assen

Alsmede enige personen die niet met name genoemd willen worden.

Wij danken ook Stichting Podium Zuidhaege en Theater De Nieuwe Kolk (kaartverkoop) voor de prettige samenwerking.

Financiële resultaten 2016

Inkomsten (€)		Uitgaven (€)	
abonnementen	8.750	uitkoopsommen	17.200
kaartverkoop	5.740	concertkosten	1.495
sponsors/donaties	2.320	BUMA	580
subsidies/fondsen	7.850	zaalhuur	1.900
rente	179	pauzedrankjes	1.135
bijdrage voorziening jeugd	2.695	drukwerk	2.166
		secretariaat/diversen	1.444
	-----		-----
Totaal inkomsten	27.534	Totaal uitgaven 2016	25.920
Resultaat	1.614		

Verslag programmering

zondag 10 januari 2016, Combattimento: Kerken, Kroegen & Kastelen

met werken van B. Marini, H. Biber, J.J. Froberger, G.P. Telemann, G.A. Brescianello, J.G. Goldberg.

Het programma *Kerken, Kroegen & Kastelen* bracht bekende en onbekende pareltjes uit de barokmuziek. "In kroegen moest het vooral volks, vrolijk en virtuoos klinken en in de kastelen gestileerd. Ook in de kerk werd er soms gewoon dansmuziek gespeeld, alleen werd er een beschaafdere titel boven gezet", aldus de aankondiging. En dat was niets te veel gezegd. Een afwisselend programma met plechtige en bij vlagen ook folkloristische en zigeunerachtige trekjes. Kortom, prachtig barokrepertoire, voortreffelijk gespeeld door het gerenommeerde Combattimento. Een wat zwak doorkomend klavecimbel kon het talrijke publiek niet belemmeren in zijn waardering.

zondag 7 februari 2016, Osiris Trio en Gerrie de Vries, mezzosopraan: All that we love...

met L. van Beethoven (Geister trio), T. Takemitsu (Between tides), K. de Vries (All that we love...)

Dit programma - het artistieke hoogtepunt uit het 25-jarig jubileumjaar van het befaamde pianotrio - beleefde op ons speciale verzoek in Assen zijn reprise. Het programma spant een prachtige mystieke boog van Beethoven via de Japanse componist Takemitsu naar 'All that we love...', de nieuwe compositie voor zangstem en pianotrio die Klaas de Vries op verzoek van het trio componeerde. Dit werk is geïnspireerd op David Mitchells roman *De onverhoorde gebeden van Jacob de Zoet* over de VOC op Decima en treft prachtig de bevreemdende oosterse sfeer van het leven op de geïsoleerde handelspost in Japan. Trio en zangeres grepen het talrijke en opgetogen publiek bij de strot met hun geweldige spel. Componist Klaas de Vries hield vooraf een geanimeerde inleiding, die zeer verhelderend werkte.

zondag 13 maart 2016, The Stolz Quartet: A love unsung

met werken van Mozart, Verbey, Skrjabin, Ravel/Zuidam

Het gepassioneerde Stolzkwartet (met Lidy Blijdorp remplacerend op cello) doorkruiste via Mozart de eeuwen en ontmoet daarbij Nederlandse meesters die speciaal voor het kwartet componeerden én hun grote voorbeelden Skriabin en Ravel. Wat een prachtige klankcombinatie vormen hobo en strijktrio! En wat waren de speelsters geweldig op dreef in dit avontuurlijke programma. In eendrachtige samenwerking met basisschoolleerlingen van de Emmaschool (zie hoofdstuk Muziekkamer Junior) had het ensemble verder nog een interactief programmaonderdeel in petto. Het publiek genoot met volle teugen.

zondag 3 april 2016, CLAZZ/Bach Reflections: To B or not to B

jazzy improvisaties over geliefde werken van J.S. Bach; en de 5^e cellosuite (Larissa Groeneveld)

Als flamboyante afsluiting van het seizoen een eerbetoon aan Bach door een ensemble (trompet, saxofoon, gitaar, contrabas en cello) dat jazz en klassiek in zich verenigt. In *Bach Reflections* zoeken de musici naar de diepere lagen in zijn werk door deze te verbinden met de jazzmuziek van deze tijd. Door hergebruik van elementen uit zijn composities als voertuig voor jazzy improvisaties sluiten zij aan bij Bachs eigen praktijk van 300 jaar terug. Zij toonden zich daarin meesters, in composities als *Gut strings*, *Air traveller* en het geestige *Turtle bay*. Daarnaast was er ruimte voor de pracht van Bachs muziek zoals hij die zelf neerschreef, o.a. in zijn cellosuites. De musici maakten hun lijfspreuk 'Bach: in 2016 nog steeds een inspiratiebron voor springlevende muziek' meer dan waar! Er was een gemiddelde belangstelling, duidelijk ook een jazzpubliek aangeboord (en dus ontbrak een aantal

vaste klanten...). Een cross-overprogramma als seizoenuitsmijter, dat over het geheel goed gewaardeerd werd.

zondag 25 september 2016, Amsterdam Wind Quintet: Opwindende tijden

met werken van Ibert, Poulenc, Baird, Milhaud, Lutosławski, Hindemith en Gershwin

Het Amsterdam Wind Quintet (fluit, hobo, klarinet, hoorn, fagot) toonde zijn kwaliteit en veelzijdigheid in een programma met muziek uit de roerige jaren '20 en '30 van de vorige eeuw. We hoorden uit Zuid-Europa een klassieker van Ibert, de humor van Poulenc en filmmuziek van Milhaud. De prachtige Kammermusik van de noorderling Hindemith en de zelden te beluisteren Polen Baird en Lutosławski zorgden voor de serieuze noot, met tenslotte de Preludes van Gershwin als uitsmijter. Een avontuurlijke en opwindende opening van het concertseizoen waar het talrijke publiek met volle teugen van genoot!

zondag 16 oktober 2016, rietkwintet Calefax: Enkele reis Mars!

Familievoorstelling en workshop

Zie hiervoor het volgende hoofdstuk "Muziekkamer Junior".

zondag 6 november 2016, Vesko Eschkenazy, viool, Marietta Petkova, piano

met sonates van Mozart, Beethoven, Debussy en Franck

Dit gedroomde duo gaf met de vier geprogrammeerde meesterwerken een mooi overzicht van de ontwikkeling van de viool-/pianosonate. Van de prachtig intiem en ingehouden gespeelde Mozart naar een meer extroverte Beethoven. In deze sonate brak Beethoven met de gewoonte de piano slechts een begeleidende rol te geven; viool en piano zijn gelijkwaardig, met een ongekend spannende krachtmeting tot gevolg. De vioolsonate van Debussy, de derde sonate uit een onvoltooide reeks van zes sonates voor verschillende instrumenten, liet ons een fantasievolle mix horen van klassieke muziek en zigeunermuziek. Het vermogen van beide musici tot een rijke schakering in klankkleur kwam hier ten volle tot uiting. Dit schitterende concert werd afgesloten door een fijnzinnig op elkaar afgestemde en gepassioneerde uitvoering van Cesar Frank's vioolsonate in A. Het publiek, dat in groten getale aanwezig was, was diep onder de indruk.

zondag 11 december 2016, Katharina Gross, cello, Arnold Marinissen, slagwerk/elektronica

met het programma 'Ricerca una melodia'

'Op zoek naar een melodie' is de rode draad door dit intrigerende programma. Splinters van Bach's suites vonden we terug in *Bach fluid* van Gross en Marinissen, welke laatste ook een eigen compositie vertolkte op vibrafoon, vol resonanties en flarden van klokkengebeier. Kúrtag en dadaïst Schwitters proberen tot de kern door te dringen door alles wat overbodig lijkt rigoureuus weg te kappen in hun composities. Schwitters grandioze Ursonate gaat daarbij wel heel ver, door alleen de menselijke stem en een eigen (onzin)taal te gebruiken. We hoorden een overtuigende vertolking, ditmaal als duet. Bij Harvey werd de cellist achtervolgd door zijn eigen (elektronische) schaduw terwijl in *Nebula* (Gross/Marinissen) cello en slagwerk door geraffineerde elektronica een bijna buitenaards aura krijgen. Een unieke belevenis voor de aanwezige fijnproevers!

Muziekkamer Junior

9 en 11 maart 2016, workshop Stolz Quartet i.s.m. ICO Centrum voor Kunst & Cultuur

Op 9 en 11 maart heeft The Stolz Quartet ter voorbereiding van het concert op zondag 13 maart twee workshops gegeven aan leerlingen van groep 7 van de Emmaschool. In deze workshops, waarin ook twee docenten van het ICO Centrum voor Kunst & Cultuur participeerden, leerden ze hoe ze zelf een compositie kunnen schrijven en spelen, geïnspireerd op de prachtige muziek van Mozart.

Deze workshops resulteerden in een presentatie tijdens het concert van het Stolz Quartet op 13 maart in De Schalm in Podium Zuidhaege. Het was een bijzondere ervaring voor de deelnemende kinderen; voor een aantal van hen was dit het eerste optreden in een heuse concertzaal! Ook voor het publiek, waaronder vele ouders, broertjes en zusjes, was het een hele belevenis.

Deze workshops kwamen tot stand op initiatief van de Muziekkamer, in samenwerking met het ICO.

29 mei 2016, masterclass Osiris trio

Aan de masterclass van het Osiris Trio deden vijf ensembles en in totaal zeventien jongeren mee. De deelnemers waren leerlingen van Klankrijk Drenthe, Muziekatelier Groningen en Artez Enschede. Als opwarmer van de middag speelde het Osiris trio twee delen uit American Dances van Roel van Oosten. Daarna startten de masterclasses. In drie blokken van elk 45 min. kregen de ensembles les van de leden van het trio: Peter Brunt, viool, Ellen Corver, piano en Larissa Goeneveld, cello.

De ensembles verschilden zowel in leeftijd als in niveau en dat maakte het tot een aangename, afwisselende middag. Het was mooi om te zien, hoe ook de jongere ensembles de tips van de docenten opzogen en verwerkten in hun spel.

De twee gevorderde ensembles, studenten van Artez (Enschede), hadden het 1ste trio van Shostakovitch en het klarinettrio van Zemlinsky op hun repertoire. Beide ensembles kregen twee lessen van verschillende docenten. Doordat deze twee docenten - vanuit hun eigen instrumentale achtergrond - elk hun eigen accenten legden, werden de stukken van alle kanten belicht.

De presentatie na afloop van het concert werd goed bezocht. De ensembles speelden de sterren van de hemel, waardoor het concert een belevenis voor het publiek was.

De reacties van de deelnemers waren ronduit positief; een onvergetelijke, inspirerende ervaring op hoog niveau en een stimulans om met nog meer passie aan het werk te gaan.

Quote van een moeder:

Wat een fantastische middag was het gisteren! We hebben allemaal erg genoten en Joost heeft zich helemaal opgeladen. Wat een inspiratie voor ons allen. Dank voor de goede organisatie!

Deze masterclass kwamen op initiatief van de Muziekkamer in samenwerking met Podium Zuidhaege tot stand.

zaterdag 10 september 2016, Gitaarduo Thijs Kevenaer en Kristina Varlid**Kunst en Klassiek aan de Vaart**

Dit jonge duo gaf tijdens Kunst en Klassiek aan de Vaart drie concertjes op verschillende plaatsen langs de kunstroute. Zowel Thijs als de uit Noorwegen afkomstige Kristina studeren aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen. Ze speelden o.a. werken van Piazzolla, Gismonti en een Noorse compositie.

Alle concerten vonden vanwege het prachtige weer buiten plaats; twee concerten in de tuinen langs de Vaart en het derde concert op de Markt. Dit laatste optreden was het voorprogramma van het avondconcert en werd elektronisch versterkt, om de vele terrasbezoekers te kunnen laten meegenieten. Door de combinatie van het prachtige weer en de sfeervolle muziek waanden de bezoekers zich op een terras in Zuid-Frankrijk.

Dit concert kwam tot stand in samenwerking met Kunst en Klassiek aan de Vaart.

zondag 16 oktober 2016, Rietkwintet Calefax: Enkele reis Mars!**Familievoorstelling en workshop**

Dat de heren van Calefax niet alleen virtuoos spelen, maar ook een schitterende theatervoorstelling kunnen neerzetten, bleek op deze zondag. Zonder concessies te doen aan de prachtige composities, brachten ze een grappige, spannende en oogstrelende voorstelling. De musici speelden niet alleen op hun eigen instrumenten, maar ook op speciaal voor de voorstelling gemaakte instrumenten. De briljante arrangementen, van o.a. Bach, Pärt en Schumann en de hedendaagse voor deze bezetting geschreven werken, droegen bij aan een optimale beleving van de voorstelling. Met behulp van de nodige elektronica en soundscapes landde na een lange ruimtereis een heuse raket op Mars. Een kritische blik op de hedendaagse trend om elk avontuur fotografisch vast te leggen, werd op zeer humoristische wijze verwerkt.

Na afloop van de voorstelling was er gelegenheid de musici en hun instrumenten te ontmoeten en kon de raket van dichtbij bekeken worden. Dat dit niet alleen voor kinderen boeiend was, bleek uit de grote publieke belangstelling voor deze meet & greet.

De voorstelling, onderdeel van Oktobermaand-Kindermaand en geprogrammeerd samen met het JeugdTheater-Festival van Podium Zuidhaege, werd hoog gewaardeerd door de 75 aanwezige kinderen die, samen met hun ouders, De Schalm tot de nok toe vulden.

Voor een aantal kinderen werd de voorstelling ingeleid door een interactieve workshop door een van de educatief medewerkers van Oorkaan. De kinderen beleefden in deze workshop hun eigen ruimtereis met bijbehorende bewegingen en geluiden. Na afloop was er een korte presentatie voor ouders en andere belangstellenden.

Kortom, voorstelling en workshop vormden een zeer succesvol samenwerkingsproject van de Muziekkamer en Podium Zuidhaege!

Programmering seizoen 2017-2018

- 1 oktober 2017 *Delta trio*
Pianotrio's van Schubert, Martinu en JacobTV
- 22 oktober 2017 *Sterren van morgen*
Het traditionele familieconcert door jonge Prijswinnaars van het Prinses Christina Concours 2016-2017
- 12 november 2017 *Jan Brokken (verteller) en het Berlage saxofoon kwartet*
'De weg naar de vrijheid', met verhalen en composities van componisten die leden onder nazi- en Sovjetregimes (Schulhoff, Sjostakovitsj, ...)
- 10 december 2017 *Ensemble Lumaka*
'Visionaire Timbres 1926', reconstructie van een beroemd concert uit 1926 in het Concertgebouw met werken van Debussy, Smit, Tournier, Ravel, ...
- 14 januari 2018 *Raaf Hekkema (saxofoons), Ivo Janssen (piano)*
'Holy Bach', een programma geheel gewijd aan de grote J.S. Bach
- 28 januari 2018 *Laureaten van het Grachtenfestival Conservatorium Concours 2017*
De twee winnende ensembles (jury- en de publiekswinnaars) van dit prestigieuze concours zullen op ons podium acte de présence geven.
- 18 februari 2018 *Mitsuko Saruwatari (piano)*
Werken van Schumann, Berger en Ravel
- 11 maart 2018 *Ekaterina Levental (zang/performance/harp), Chris Koolmees (componist, visuele effecten): 'Pierrot Lunaire 2.0'*
Een 21ste-eeuwse soloperformance van dit meesterwerk van Schönberg, voorafgegaan door liederen van Ravel, Zemlinsky, Prokofjev, Satie en Weill
- 8 april 2018 *Ensemble Scordatura*
'Rose Petal Jam', een minifestival rond de eigzinnige – maar o zo invloedrijke - Amerikaanse componist Harry Partch